

Kommissionens indstilling om, at der tillige udarbejdes planer til et plejehjem i Viborg, har andre særlige forhold til forudsætning, nemlig nødvendigheden af en hurtig sanering af det derværende sindssygehospital, hvis ældste dele gennem længere tid har været anset for kondemnerede, og som utvivlsomt også må betragtes som ganske uegnede til hospitalsformål.

Hospitalet i Viborg vil naturligvis i ikke mindre grad blive aflastet gennem et nordjysk sindssygehospital, men sammensætningen af hospitalets nuværende patientbelæg må i forbindelse med nødvendigheden af en hurtig løsning gøre plejehjemstanken i særlig grad nærliggende. Såvidt plejehjemsmulighederne rækker, er denne løsning både hurtigere og billigere end det egentlige hospitalsbyggeri. Det er dog samtidig en selvfølge, at der ikke herved er tilvejebragt nogen løsning af det nordjyske hospitalsspørgsmål, men at det kun drejer sig om et af de indledende skridt dertil.

3. Er behovet størst for plejehjem eller hospitaler?

Spørgsmålet lader sig næppe besvare generelt, men nogle ledende synspunkter kan fremdrages.

Sindssygevesenet er i dag i pladsmæssig henseende i en situation, hvor opmærksomheden naturligt må koncentreres om de i plejehjemmene liggende muligheder. Når disse muligheder i dag vejer til med øget styrke, beror det ikke på nogen strømkæntring indenfor den psykiatriske opfattelse, men på den hastige ændring i patientbelæggets aldersfordeling, der får plejehjemskategorien blandt patienterne til at gøre sig stærkere gældende og til i stigende grad at virke som en blokerende faktor. Gennemførelsen af et plejehjemsbyggeri på dertil egnede steder vil i den foreliggende situation være i ganske særlig grad velegnet til at skabe de fornødne forudsætninger for sindssygevesenets videre udbygning, idet de overfyldte hospitaler ad denne vej kan aflastes på en særdeles effektiv måde.

Overalt, hvor plejehjemstanken lader sig realisere, bør man derfor ufortøvet gå i gang dermed, idet virkningen heraf hurtigt vil kunne spores på de gamle hospitaler. De nu foreslåede plejehjem udtømmer ingenlunde de i så henseende bestående muligheder, der iøvrigt vil være afhængige af forskellige faktorer. De nuværende plejehjem kan kun aftage en forholdsvis begrænset kategori af patienter, men fremtidige plejehjem skulle have større muligheder, idet man enten vil placere dem nærmere ved moderhospitalet eller eventuelt i påkommende tilfælde kunne knytte en selvstændig psykiater dertil, således at de fornødne behandlingsmuligheder ad den vej kunne sikres.

Med det voksende antal gamle patienter er det givet, at også behovet for plejehjem vil være voksende; men det må samtidig erindres, at plejehjemmene, set på længere sigt, alene er tænkelige som led i et udbygget hospitalsvæsen, hvis kroniske patienter de skal aftage. Når plejehjemmene efterhånden aflaster de nuværende hospitaler, vil de gamle afdelinger med et reduceret patienttal kunne få en ganske anden karakter og få ganske andre muligheder for en individualiserende behandling end i dag. Plejehjemsbyggeriet er derfor et betydningsfuldt aktiv for hospitalerne, men behovet for moderne behandlingsafdelinger af nye typer imødekommes naturligvis ikke ad den vej. Man står derfor her overfor en tredobbelt opgave, tilvejebringelse af plejehjem, sanering af de gamle afdelinger og opbygning af nye afdelinger eller nye hospitaler.

Sammenfattende kan det altså siges, at der er grund til at antage, at plejehjemsbyggeriet mangfoldige steder vil indebære særlige muligheder for den hurtigste afhjælpning af de alvorligste mangler, men at nyopførelse af egentlige hospitalsafdelinger iøvrigt vil være af absolut og primær nødvendighed for sindssygdommenes aktive behandling. I det anførte ligger derfor ikke, at der på længere sigt skulle være større behov for plejehjemspladser end for hospitalspladser; noget sådant er selvfølgelig ikke tilfældet. Når lovforslaget er vedtaget, må derfor såvel plejehjems- som hospitalsbyggeriet projekteres; denne sidstnævnte projektering er tilmed relativt langvarig, således at det også af den grund må anses for påkrævet, at man uden unødigt ophold går i gang dermed.